

ПРВИ САСТАНАК МЛЕКАРСКИХ ПРЕДУЗЕЋА НР МАКЕДОНИЈЕ

Половином месеца августа о. г. одржан је у Битољу састанак свих млекарских предузећа у НР Македонији који се баве производњом, прерадом и прометом млека и млечних производа. Иницијатива сазивања оваквог састанка је била покренута од стране неких предузећа преко пољопривредне коморе НРМ која је организовала састанак.

На овом састанку поднесен је реферат о проблемима млекарства у НР Македонији у ком су била обухваћена неколико питања, и то: значај и улога млекарства у народној исхрани и у привреди; производња млека код пас и у свету; потрошња млека и млечних производа; место и улога конзумних млекара; питање стручних кадрова у млекарству и о потреби оснивања стручног млекарског Удружења млекарских организација НР Македоније.

Након дискусије на основу поднетог реферата донети су закључци за решавање најактуелнијих питања — проблема о којима је било речи и у реферату. Дobar део реферата и дискусије био је посвећен проблемима око производње млека чиме су изнети узроци садашње ниске производње млека.

Општи закључак о узроцима ниске потрошње конзумног млека по једном ставнику упоредивши са стањем у осталим републикама у ФНРЈ, углавном је следећи: неразвијена производња млека, слаба организација откупа, недовољна мрежа млекарских објеката, затим лоши саобраћајни и комуникациони услови за дотур млека; политика о цени конзумног млека и др. Слаба производња млека лежи и у чињеници што се по јединици грла музиске стоке (краве) добија врло низак принос, а што је последица слабе неге и исхране, затим негативног утицаја заразних болести (ТБЦ), Бруцелоза, Банг и сл.), а с друге стране што је селекција нашег домаћег приплодног материјала врло слаба. Дејство ветеринарне службе у сузбијању болести (на пр. у прилепском срезу) недовољно је углавном ради помањкања стручних кадрова.

У донетим закључцима се истиче да при решавању проблема млекарства на првом месту мора се имати у виду значај конзумног млека у исхрани народа и да му се даде приоритет, у потрошњи, као што је то питање решено у многим земљама, и са које позиције полази и Међународна организација УНИЦЕФ у свом раду. Овде се истиче да утицај Конзумних млекара у повећању производње млека је врло слаб услед тога што су им трошкови око манипулације и пастеризације конзумног млека доста високи, тако да нису у стању да у откупу млека стартају са оним ценама по којима врше откуп предузећа која се баве прерадом млека у млечне производе (сир кашкавал и друго.)

У циљу да се побољша стање конзумних млекара предложене су и конкретне мере о давању олакшица као: регрес на гориво, смањење неких друштвених обавеза и сл. Дошло се исто тако до закључка да је неправилно што је формирана откупна цена крављег млека одређена само на бази зимске исхране стоке, а не и летње, па је дат предлог да се убудуће настоји формирати две цене у току године, т. ј. зимска и летња. О питању снижења цена млека заузело се становиште да сточарска пољопривредна добра праве прилично „надуване“ калкулације и да могу доста да учине око смањења производних трошкова и тиме даду свој допринос око формирања реалне цене

млеку. Као закључак по овом питању решено је да пољопривредна добра проанализирају и добро проуче производне трошкове око добијања млека, водећи рачуна да у дажби (нормираној исхрани) млечне стоке буде заступљена у првом реду квалитетна кабаста храна од сопствене производње, а не и скупи концентрати. Од особеног је значаја да се држе високо продуктивна грла. Посебну пажњу треба посветити оспособљавању стручних кадрова (музачи и одгајивачи) у циљу повећања продуктивности рада служећи се савременим механичким средствима. У оквиру мера о снижењу цена млека треба да уследи и интервенција наше заједнице преко система регресирања и субвенционирања каков је случај у свим земљама са напредним млекарством. У произвођачким предузећима (држ. пољ. добра и задруге) претставља проблем одгајивање подмлатка, јер се са тиме у великој мери терети производња млека. Нарочито ово важи за она предузећа која су по уредби о уматичењу приплодних грла задужена да тај подмладак чувају. Са продајном ценом овог приплодног материјала (јунице и бикови) не могу се компензирати направљени трошкови око одгајивања ради тога, што је потражња овог материјала врло мала. Претставник пољопривредног добра „Кузман Јосифовски“ — Прилеп изјавио је да су приморани продавати елитан материјал за клање и то по врло ниским ценама.

Као мера успешнијег деловања млекарских предузећа (конзумне млекаре и сточарско-млекарске задруге) у правцу побољшања расности крава, а преко тога и повећања производње млека предложило се да им се омогући кориштење средњерочних кредита са најмањом стопом а који ће бити употребљени за набавку крава од доброг порекла и расе. Таква грла би се давала произвођачима уз договор за отплату у одређеном року.

За побољшање промета млека и млечних производа, типизацију и стандардизацију производње, као и у циљу да се запазе хигиенско-санитарни прописи, предлаже се да се одузме право промета са овим артиклима разним трговачким предузећима (бакалнице, пиљарнице и сл.), којима је промет млека и млечних производа споредна делатност.

Потребно је да се у већим конзумним центрима иде ка отварању модерних млечних ресторана и на тај начин се побољша дистрибуција млека. Торбарење млеком треба да се забрани у свим већим центрима, и да се донесу такви прописи по којима ће произвођачи бити задужени да млеко предају само преко млекарских сабирних станица. Анализирајући стање стручних кадрова у млекарству дошло се до закључка да са квалификованим и висококвалификованим кадровима стојимо врло слабо. Између осталих начина за оспособљавање постојећег самоуког кадра у млекарству предвиђа се да се омогући стицање нужних квалификација путем краткорочних и дугорочних курсева. За подмлађивање кадрова у млекарству дата је препорука привредним организацијама да шаљу ученике на праксу по разним млекарима у земљи и у иностранству, па у стручним млекарским школама Крањ, Бјеловар и Пирот. Постављен је исто тако задатак да се проуче могућности око отварања стручне млекарске школе у републици.

На крају прихваћен је предлог о оснивању Стручног млекарског удружења НРМ за коју сврху је изабран иницијативни одбор. Овај одбор има задатак да припреми нацрт правилника и реши сва питања око формирања Удружења како би што пре отпочео са радом. До почетка нормалног пословања Удружења, један део актуелних задатака извршаваће новоизабрани одбор за млекарство при Пољопривредној Комори НР Македоније.